

Bu Atölye Gümüşhane'nin Bütün İlçelerinde Kurulmalı

■ Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası, Kelkit Belediyesi ve Kelkit Halk Eğitim Müdürlüğü ortaklığı, İŞKUR iştiraki ile hazırlanan 'Kasaba Atölyesi' projesi DOKA tarafından coğrafi işaretli yöresel ürünler destek programı kapsamında destekleme programına alındı. >3'TE

OLAY GAZETESİ

Sayı : 1815

13 EKİM 2020 SALI

Fiyatı : 1 TL

MÜFTÜLÜK CAMİSİNE SAHİP ÇIKMIYOR

Gümüşhane'nin eski yerleşim yeri olan Süleymaniye Mahallesi'ndeki tarihi Küçük Cami, 2006 yılında Vakıflar Trabzon Bölge Müdürlüğü tarafından restore edildi. 2013 yılında da Gümüşhane Müftülük envanterine dahil edildiği halde bakımsızlıktan ve ilgisizlikten dolayı kullanılamaz hale geldi.

İbadete Açılmıştı Fakat Düzenleme Yapılmadı

Restore edilmesi sonrasında sahihsizliğe terk edilen tarihi cami, 2013 yılında Gümüşhane Kent Konseyi'nin girişimleri sonunda Diyanet İşleri Başkanlığı'nca kadrosuz cami olarak envantere alınıp ibadete açıldı. Gümüşhane Müftülüğü tarafından 2013 yılında ibadete açıldığı

resmi yazılara yansımaya rağmen, Müftülükçe, Küçük Cami'de ibadet yapılmasına yönelik herhangi bir tedbir alınmadı. Cami'de herhangi temizlik ve iç düzenleme de yapılmadı. Namaz kılınmasına yönelik herhangi bir zemin sergisi ve hali serilmediği için camide insanlar namaz kılamadı.

Çürümeye Terk Edildi

2006 yılındaki restorasyondan sonra geçen 16 yıllık süre içinde bakımsızlık ve ilgisizlikten dolayı içi ve duvarları nemden etkilenen ve yer yer

duvarlarında deformeler olan caminin hem bahçesi, hem duvarları, hem de iç mekanı bakımsızlık ve ilgisizlikten adeta çürümeye terk edilmiş durumda.

Camide Namaz Kılınacak Alan Yok

Resmen Gümüşhane İl Müftülüğü envanterine kayıtlı olup kadrosuz cami özelliğinde olan camiye Gümüşhane il Müftülüğüne herhangi bir koruma, iyileştir-

me yapılmadığı gibi, insanların namaz kılmaları için caminin temizliği de yapılmıyor. Hâlâ caminin zemininde namaz kılmak için herhangi bir örtü, hali vs. de bulunmuyor. >2'DE

Gümüşhanede Çam Kozalağı Reçeli

■ Gümüşhane yaşayan Emine Pişkin, kozalak reçelinin solunun hastalıklarına iyi geldiğini öğrenerek 4 yıldır kendi imkânlarıyla üretiyor. Diyetisyen Buket Kutulu ise çam kozalağı reçeli ile ilgili bilimsel çalışmaların yapıldığını fakat kullanımında dikkatli olunması gerektiğini söyledi. Gümüşhane'de yaşayan 47 yaşındaki Emine Pişkin, yaz dönemlerinde Gümüşhane'nin Torul ilçesine bağlı Gülaçar Artabel köyünde kendi imkânlarıyla çam ağaçlarından topladığı kozalakları reçel yapıyor. >3'TE

Elma Hasadı Başladı

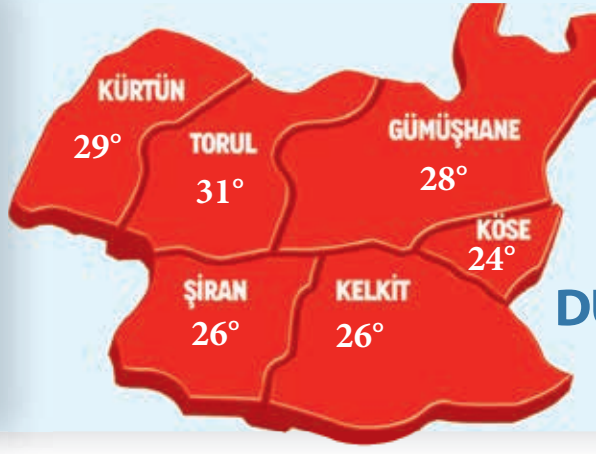

■ Bir zamanlar Osmanlı saraylarına meyve gönderen şehirlerden olan Gümüşhane'nin Torul ilçesinde elma hasadı başladı. Yüksek ağaçlarda merdiven yardımıyla güçlükle toplanan elmalar özenle istifleniyor. >6'DA

Chester Projesinde Gümüşhane-Tirebolu 'Turuk-I Hadidiye' (Demiryolu) Hattı

■ Osmanlılarda demiryolu kavramı ilk yıllarında 'Hulût-i ha-didiyye' ve yol anlamında 'turuk', demir anlamına gelen 'hadidiye' nin birleşimi olarak 'demiryolu' 'turuk-ı hadidiye' veya Fransızca 'fer' 'demir' 'chemin' 'yol' anlamına gelen 'şimendifer' adı ile daha sonraki dönemlerde ise öz Türkçe bir kelime olan 'demiryolu' ile anlam kazanmış bir kelime olarak ilk demiryolu inşaatını başlatan odasının duvarında asılı olan Londra-Manchester şimendiferi resminin altındaki İngilizce yazıyı tercüme ettirdiği Dr. Şpitser'e Padişah Abdülmecid'in 'kendi memleketimde de tren yollarını görmek isterim' diyerek başlatmıştı. >8'DE

**HAVA
DURUMU****İMSAK**
04:59**GÜNEŞ**
06:23**ÖĞLE**
12:14**İKİNDİ**
15:21**AKŞAM**
17:54**YATSI**
19:13**NÖBETÇİ ECZANE****İŞIK ECZANESİ**Karaer Mahallesi Atatürk Caddesi
No:46/b
04562131500**GÜMÜŞHANE
İÇİN NAMAZ
VAKİTLERİ**13 Ekim 2020
Salı

14 Yıl Önce Restore Edilen Tarihi Cami Tekrar Restoreelik Oldu MÜFTÜLÜK CAMİSİNE SAHİP ÇIKMIYOR

Gümüşhane'nin eski yerleşim yeri olan Süleymaniye Mahallesi'ndeki tarihi Küçük Cami, 2006 yılında Vakıflar Trabzon Bölge Müdürlüğü tarafından restore edildi.

Restore edilmesi sonrasında sahihsizliğe terk edilen tarihi cami, 2013 yılında Gümüşhane Kent Konseyi'nin girişimleri sonunda Diyanet İşleri Başkanlığı'nca kadrosuz cami olarak envantere alınıp ibadete açıldı.

Gümüşhane Müftülüğü tarafından 2013 yılında ibadete açıldığı resmi yazılara yansımaya rağmen, Müftülükçe, Küçük Cami'de ibadet yapılmasına yönelik herhangi bir tedbir alınmadı. Cami'de herhangi temizlik ve iç düzenleme de yapılmadı. Namaz kılınmasına yönelik herhangi bir zemin sergisi ve hali serilmediği için camide insanlar namaz kılamadı.

Resmen Gümüşhane İl Müftülüğü envanterine kayıtlı olup kadrosuz cami özelliğinde olan camiye Gümüşhane il Müftülüğüne herhangi bir koruma, iyileştirme yapılmadığı gibi, insanların

namaz kılmaları için caminin temizliği de yapılmıyor.

Hâlâ caminin zemininde namaz kılmak için herhangi bir örtü, hali vs. de bulunmuyor.

Mahalle sakinleri ve tarihi camiye ziyaret gelenler gördükleri

karşısında şaşkınlıklarını dile getirip bir an önce yetkililerin tarihi camiye sahip çıkmalarını istediler.

2006 yılındaki restorasyondan sonra geçen 16 yıllık süre içinde bakımsızlık ve ilgisizlikten dolayı içi ve duvarları nemden etkilenen ve yer yer duvarlarında deformeler olan caminin hem bahçesi, hem duvarları, hem de iç mekanı bakımsızlık ve ilgisizlikten adeta çürümeye terk edilmiş durumda.

BAŞSAĞLIĞI

Gümüşhane İl Sağlık Müdürü

Dr. Engin Pehlivan'ın Annesi

Menşure Pehlivan'ın

vefatından duyduğumuz üzüntüyü belirtir,

merhumeye Allah'tan rahmet,

kederli ailesi ve yakınlarına

başsağlığı dileriz.

GÜMÜŞHANEDE ÇAM KOZALAĞI REÇELİ

Gümüşhane yaşayan Emine Pişkin, kozalak reçelinin solunum hastalıklarına iyi geldiğini öğrenerek 4 yıldır kendi imkânlarıyla üretiyor. Diyetisyen Buket Kutulu ise çam kozalağı reçeli ile ilgili bilimsel çalışmaların yapıldığını fakat kullanımında dikkatli olunması gerektiğini söyledi.

Gümüşhane'de yaşayan 47 yaşındaki Emine Pişkin, yaz dönemlerinde Gümüşhane'nin Torul ilçesine bağlı Gülaçar Artabel köyünde kendi imkânlarıyla çam ağaçlarından topladığı kozalakları reçel yapıyor.

Kozalak reçelinin solunum hastalıklarına iyi geldiğini ve bu amaçla ailesi için yaptığı söyleyen Emine Pişkin, Çam kozalağı reçelinin doğal bir ürün olduğunu ve ilaç olmadığını kaydetti.

Çam kozalağı reçeli yapımının çok zahmetli olduğunu belirten Pişkin, "Gülaçar Artabel köyünden topladığım çam kozalağını eve getirdikten sonra toz ve mikropolarından arındırmak için 2 gün sıcak suda, 2 gün de sirkeli suda bekletiyorum. Daha sonra ürünü yapacağım gün sıcak suda bekletip yıkıyorum ve daha sonra kazana koyarak odun ateşinde 6-7 saat kaynatıyorum. Kaynayan çam kozalaklarını kevgirden geçiriyorum ve sonrasında tülbentle beraber tekrar elekten geçirerek ürünü hazır hale geliyor. Ürünün pişirme aşamasında su ile beraber limon ve çok az şeker ekliyorum. Ürünü kullanırken de suyuna bal ekleyerek kullanıyorum" dedi.

Çam kozalağı reçelini yaptığını

duyanların kendisinden talep ettiklerini ifade eden Pişkin, "Yakın çevremde isteyen kişilere yaptığım üründen veriyorum. Biz bu reçeli günde bir tatlı kaşığı kullanıyoruz" diye konuştu.

Diyetisyen Kutulu Açıkladı

Gümüşhane'de özel diyetisyenlik yapan Buket Kutulu, çam kozalağı reçeli ile ilgili, "Yapılan bilimsel araştırmalarda çam kozalağı reçelinin solunum yolları hastalıklarına iyi geldiği görülüyor. Gümüşhane Üniversitesi'nde de yapılan bir araştırmada sarı çam türleri incelenmiş. Gümüşhane'deki sarıçam türünün antioksidan içeriğinin Erzurum ve Sarıkamış'a göre daha yüksek olduğu belirlenmiş. Toplam fenolik maddelerin de yüksek olduğu belirlenmiş bu da bağışıklık sistemini daha da güçlendirebilir. Günlük olarak yan etkileri olabileceğinden dolayı fazla kullanılmaması öneriliyor. Yetişkinler için 1 tatlı kaşığı, çocuklar için bir çay kaşığı öneriliyor. Fakat biz kimseye bu ürünü kullanın diyemeyiz. Bu ürünün kullanımında kişiden kişiye farklı etkiler gösterebilir. Bu konuda bilimsel araştırmalar yapılmaya devam ediyor" diye konuştu.

BU ATÖLYE GÜMÜŞHANE'NİN BÜTÜN İLÇELERİNDE KURULMALI

Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası, Kelkit Belediyesi ve Kelkit Halk Eğitim Müdürlüğü ortaklığı, İŞKUR iştiraki ile hazırlanan 'Kasaba Atölyesi' projesi DOKA tarafından coğrafi işaretli yöresel ürünler destek programı kapsamında destekleme programına alındı.

Projeye ilgili bilgi veren Kelkit Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mustafa Servet Daltaban, projenin özünde bir Zilli Kilim projesi olduğunu belirterek, "Proje süresi 1 yıldır. Kasaba ATÖLYESİ projesi kapsamında ilk önce 29 üyeli, sadece kadınlardan oluşan bir Kooperatif kurulacaktır. Kooperatif üyelerine 1 ay boyunca kooperatifçilik, yönetim, satış, pazarlama eğitimleri verilecektir. 2.aydan sonra Kelkit Halk Eğitim Merkezi Atölyesinde Zilli Kilim Dokuma Eğitimleri

başlayacaktır. 6. Aya kadar üretim yapılacaktır. Kadınlar İŞKUR vasıtası ile istihdam edilecektir. Hediyeelik eşya üretimi için eğitim, malzeme teçhizat alımı ve üretim başlayacaktır. Tasarım: En önemli başlıklardan birisi. Zilli Kilim ve motifleri ile 40 çeşit alternatif inovatif tasarım ürünü model üretimi yapılarak, katalog basımı yapılacaktır. Tasarımı yapılan ürünler satış mağazasında sergilenecek. 6. Ay, Satış Mağazası kurulumu yapılacaktır. Üretilen ürünler burada satışı yapılacak.

Tasarım ürünler sergilenecek. Yer Kelkit Belediyesi tarafından verilecektir. Bu satış alanında Bölgemizin diğer coğrafi işaretli ürünleri satışı, tanıtımı yapılabilecektir" dedi.

Oluşturulacak satış mağazasının birinci yılın sonunda bölgenin bütün yöresel ürünlerinin pazarlandığı bir alana dönüşebileceğini kaydeden Daltabani, "Projenin yürütülmesi ve devamlılığında Kelkit TSO, Kelkit Belediyesi, Halk Eğitim Müdürlüğü garantör kuruluş olacaktır" diye konuştu.

HAFTANIN
KONUĞUMEHMET DEVRAN
GÜMÜŞHANELİ DİN ALİMİ VE KANAAT ÖNDERİ**Röportaj Tarihi : 7 Ekim 2020 Çarşamba****Röportaj Yeri : Gümüşhane Olay Gazetesi Ofisi****Röportaj : Hasan Pir, Rüveyda Usta, Bekir Bulut, Uğur Bulut**

OLAY: Değerli Hocam; Gazetemiz Olay'a hoş geldiniz. Hocam, sizlerle bugün çeşitli konularda sohbet edeceğiz. Misafiriniz olmanızdan büyük mutluluk duyduk.

MEHMET DEVRAN HOCA: Hoş bulduk, sağolun. Ben de sizlere teşekkür ediyorum. Gazetenize hayırlı işler, hayırlı yayınlar diliyorum. Allah muvaffak eylesin.

OLAY: Hocam, Gümüşhane'de doğup büyüdünüz. Çocukluğunuzun Gümüşhane'si ile günümüzün Gümüşhane'sini karşılaştırır mısınız, neler değişti? Bu soru ile sohbetimize başlamış olalım.

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben 1937 doğumluyum. Çocukluğum 1940'lı yıllarda geçti. O zamanlarla bu zaman arasında çok büyük değişiklikler var. Aradan 75 — 80 yıl geçmiş. Öncelikle ekonomik olarak çok büyük bir değişiklik var. Ekonomi eskiye nispeten bugün çok daha iyi. Eskiden millet birbirine daha çok bağlıydı, samimiyet fazla idi. Zaman ilerledikçe ve sanki milletin ekonomisi düzeldikçe millet birbirinden uzaklaşmaya başladı. Eskiden toplumdaki ahlak - terbiye yapısı bugüne göre daha düzgündü. Yine aynı şeyi söylüyorum sanki ekonomi ilerleyince insanların terbiye ve ahlak yapılarında da bir değişiklik oldu. Örneğin bugün toplum içinde büyüklere olan saygı ve sevgide eskiye göre çok gerileme var. Geçmişteki toplumsal samimiyet bugün çok azalmış durumda. Bizim çocukluğumuzun geçtiği 1940'lı yıllarla bugün arasında yaşantı yönünden de çok farklı farklılıklar var. O günün giyim kuşamı ile bugünün giyim kuşamı dahi farklı.

OLAY: Hocam bu bahsettikleriniz herhalde şehir hayatı karşılaştırması idi. Peki sizin çocukluğunuz köyde, Arzular köyünde geçti. O yıllarda köyünüzün adı Sobran'dı, şimdi ise Arzularkabaköy beldesi oldu. Köylerde de benzer farklılıklar oluştu mu dünle bugün arasında?

MEHMET DEVRAN HOCA: Köylerde de durum aynı. Zaten 1940'lı 50'li yıllarda nüfus daha çok köylerdeydi, şehirlerde daha az nüfus vardı. O zamanlar köylerde birlik kültürü hakimdi. Köylerde herkes bir-beraber hareket ederdi. Birbiri ile samimi idi. Komşuluk çok kuvvetli idi. Ama köylerde de zamanla millet birbirinden koptu. Kopuşun bir nedeni de gurbettir. Gurbete gidişler çoğalınca komşuların da birbirinden uzaklaşması hızlandı. Bizim çocukluk ve gençlik dönemlerimizde 1940'lı, 50'li, 60'lı yıllarda din adamlarına da saygı çok ileriye. Kendimden bir örnek vereyim. Ben 25 yaşında iken 1962 yılında Arzular köyünde Kur'an kursunu açmışım ve orada hocalık yapıyordum. Köylülerim genç yaşına rağmen bana büyük değer veriyorlardı. Hatta belki o zaman babam yaşındaki yaşlılar bile benim önümden geçmiyordu, bana yol veriyorlardı. Yani o günün insanları bu derece dine ve din adamına saygılı idiler. Hafız hocanın önünden yürünmez diye bir toplum terbiyesi vardı. Bugün bu durumu görmek çok zor.

OLAY: Devran Hocam; Gümüşhane'nin manevi önderlerindensiniz. Vatandaşlarımız sizi çok seviyor ve size çok hürmet ediyorlar. Bu iş nasıl oldu. Bu millete kendinizi nasıl sevdirdiniz?

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben de onları çok seviyorum da onun için...

Ben, Arzular köyünde, şimdiki adı ile Arzularkabaköy beldesinde 30 sene Kur'an kursu hocalığı yaptım. Daha doğrusu Kur'an kursunun kurs işletmeciliğini de ben

yaptım. Çocuğundan gencine,

yaşlısına Kur'an öğrettim, hafız yetiştirdim. Hem de Arapça öğrettim. 30 yılın sonunda ise Gümüşhane'ye merkeze indim. O zaman Gümüşhane müftüsü merhum Çetin Karaman'dı. Allah rahmet eylesin.

Müftü Bey bana Kemaliye Camii'nin altında o zaman var olan Kur'an kursu için oradaki talebeleri okutur musun diye bir teklifte bulundu. Ben de kabul ettim. Kur'an kursunda talebeleri okutmaya

başladım. Müftü Çetin Bey, aynı zamanda cuma günleri Kemaliye Camii'nde vaaz vermemi de istedi. Ben onu da kabul ettim ve cuma günleri Kemaliye Camii'nde vaaz etmeye başladım. Çok uzun seneler Cuma vaazlarım devam etti.

Hem Arzular Kur'an kursundaki çalışmalarımız, hem de merkez Kemaliye Camii altındaki Kur'an kursundaki hocalığımız ve Cumaları yaptığımız vaazlarla vatandaşlarımız bizi yakından tanıdılar ve sevdiler. Hepsinden Allah razı olsun. Ben de bütün Gümüşhaneli hemşerilerimi çok sevip, sayıyorum. Allah onların hepsinden razı olsun.

Ben ömür boyunca hiçbir zaman bir göreve kendim talip olmadım. Hep dışarıdan teklif yapıldı. Bana bir gün il genel meclisi üyeliği teklifi yaptılar. Ben de siyasete girmek istemediğimi söyledim ise de arkadaşlar ısrar ettiler ve bunun üzerine emekliliğim de yakın olduğu için emekli olarak il genel meclisi üyesi oldum. Vatandaşlarımız seçtiler. Ben bu görevleri de vatandaşa, İslam'a hizmet yerleri gö

düğüm için elimden geldiğince hizmet etmeye çalıştım. İki dönem il genel meclis üyeliği yaptım. Bu süre içinde de her Cuma yine Kemaliye Camii'nde vaazlarım devam etti. Daha sonra yine arkadaşlarımın ısrarı üzerine iki dönem de belediye meclis üyeliği yaptım. Yani toplam 20 sene de bu görevlerde çalışarak yine Gümüşhane'ye, Gümüşhanelilere, insanlığa hizmet etmeye çalıştım. Ama burada dikkatinizi çekmek istediğim şu; 20 yıllık il genel meclisi üyeliği ve belediye meclisi üyeliğim sırasında da camilerdeki vaaz ve irşat görevimi hiç bırakmadım. Bu dönem içerisinde de Gümüşhanelilerden hiçbir kimse, “ Bu kişi siyasete girdi, siyasi görev yapıyor, cami kürsüsünde ne işi var, oraya çıkarmayın” demedi. Yani bu duruma ne o zamanki müftüler ve devlet yetkilileri ne de cemaatten herhangi bir itiraz gelmedi. Gümüşhaneli hemşerilerimin bu hoşgörüsüne ve sevgisine çok teşekkür ediyorum.

GÜMÜŞHANE OLAY GAZETESİ

Sayı 1815 - Yıl 5 - 13 EKİM 2020 Salı - Fiyatı 1 TL

YEREL SÜRELİ YAYIN

Kuruluş Tarihi : 20 Kasım 2014

29 Ajans Reklam ve Danışmanlık Ltd. Şti. Adına

İMTEYAZ SAHİBİ
Muammer ŞEKER
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Rüveyda USTA
HABER EDITÖRÜ
Döndü Pınar PİR
MEDYA DANIŞMANI
Hasan PİR
HUKUK DANIŞMANI
Av. Burcu ALTINOK DABAĞ
TÜREL KÜRTÜN TEMSİLCİSİ
İbrahim ÖZDEMİR

REKLAM ve ABONELİK İÇİN **0456 213 66 63**
İRTİBAT TELEFONU; gumushaneolay@gmail.com

YÖNETİM YERİ Hasanbey Mahallesi Cumhuriyet Caddesi
Yıldız Sokak No: 4/6 Merkez/GÜMÜŞHANE

BASKI Kuşakkaya Gazetecilik, Matbaacılık Tic. Ltd. Şti
Atatürk Caddesi No: 55 GÜMÜŞHANE

Gümüşhane Olay Gazetesi ve İnternet Sitesi'nde yayınlanan haber, fotoğraf, makalelerin her türlü telif hakkı Gümüşhane Olay Gazetesi'ne aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilerek dahi iktibas edilemez. Gümüşhane Olay Gazetesi Basın Meslek İlkelerine uymaya söz vermiştir.

Köşe yazılarındaki sorumluluk yazarlarına aittir.

DÜNKÜ BULMACALARIN ÇÖZÜMLERİ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
K	A	R	A	B	A	S	A	N	P	E	S	E	T	A	
C	Ü	M	B	Ü	R	C	E	M	A	A	T	F	E	R	M
S	U	A	R	E	K	A	R	F	I	Ç	E	T	E	R	O
T	A	T	E	T	K	E	N	A	L	I	H	I	N	D	I
M	E	T	M	I	S	T	I	K	Z	A	A	F	A	K	Ü
N	A	D	I	R	E	N	A	F	I	L	I	T	A	B	A
H	I	Z	A	L	Ö	R	T	A	R	Z	Ö	N	E	R	I
S	A	L	D	A	I	R	I	A	S	A	I	R	A	T	R
L	Y	A	D	D	A	R	I	M	A	M	E	C	E	Ç	
G	I	D	A	E	B	U	N	A	F	L	A	M	A	S	I
U	Y	Ü	M	A	T	I	Z	I	R	A	I	Ç			
K	A	Y	I	N	H	Ü	R	I	A	K	A	R	D	I	K
H	A	K	V	E	R	M	E	K	U	O	A	N	A	K	A
N	U	R	A	Z	I	M	I	Ş	E	Y	A	R	A	R	L
D	A	N	I	A	R	Z	U	L	U	T	R	E	N	S	A
B	U	R	S	Y	E	K	E	B	E	R	B	A	T	I	M
D	I	L	M	E	K	M	E	A	L	I	D	E	A	L	B
C	U	M	A	R	T	E	S	I	T	E	K	R	A	R	L
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
K	A	R	A	B	A	S	A	N	P	E	S	E	T	A	
A	N	O	T	M	A	R	A	B	U	I	L	A	N		
V	B	E	S	I	L	I	A	F	I	L	I	T			
A	L	O	A	R	A	F	A	T	Ç	I	Z	G	E		
F	I	T	Ç	I	C	E	R	I	D	E	A	U	T		
B	B	A	R	D	A	A	K	O	R	T	A				
A	Y	E	T	A	K	A	K	P	I	A	N	T	A		
V	A	S	A	T	I	B	A	D	I	B	O	R	Ç		
A	A	N	A	M	A	L	U	N	S	U	R	I			
M	Ü	S	A	B	A	K	A	Y	A	G	I	R	M	E	K
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
5	1	8	6	9	4	3	2	7							
2	3	4	8	5	7	6	9	1							
6	7	9	2	3	1	8	5	4							
7	9	6	1	4	5	2	3	8							
1	5	2	3	7	8	9	4	6							
4	8	3	9	2	6	7	1	5							
9	6	5	7	1	2	4	8	3							
8	2	1	4	6	3	5	7	9							
3	4	7	5	8	9	1	6	2							
4	3	2	9	5	6	1	8	7							
1	9	8	7	2	4	5	3	6							
6	5	7	1	8	3	9	2	4							
7	6	4	2	3	9	8	5	1							
9	1	3	8	7	5	4	6	2							
2	8	5	6	4	1	3	7	9							
5	7	6	4	1	8	2	9	3							
8	2	1	3	9	7	6	4	5							
3	4	9	5	6	2	7	1	8							

OLAY: Hocam sırası yeni geldi; bize kısaca çocukluğumu-zu, ilkokul döneminizi ve tahsil hayatınızı anlatır mısınız?

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben 1937 yılında Gümüşhane'nin arzularkabaköy Beldesi O zamanki adıyla (Sobran) Arzular köyünde doğdum. Nüfus kayıtlarında adım Muhammet olarak geçer. Köyümüzde 1940'lı yıllarda ilkokul vardı. Okul çağı gelince iki sene ilkokula gittim. Daha sonra babam beni ilkokuldan aldı. Dedi ki sen okulu bitirdikten sonra daha hafızlık yapamasın, yaşı geç. Babam Allah rahmet etsin tahsili yoktu ama çok itikatlı idi.

Babamın isteği üzerine ilkokulu bıraktım ve hafızlığa başladım. Bir buçuk senede hafızlığı tamamladım, hafız oldum. İlkokulu ise hafızlıktan sonra tamamlayıp diploma aldım. Yani 8-9 yaşlarında hafızlığı tamamlamıştım.

Kur'an'ı kurallarına uygun olarak okuyabilmek için tashih-i huruf gibi dersleri almam gerekiyordu. Bu derslerin o zaman asıl merkezi İstanbul'du. Allah rahmet etsin büyük abimle İstanbul'a gittim. İstanbul'a vapurla 8 günde gittik. Tek başıma gidemezdim, çocuktum. 1954 -1958 yılları arasında dört yıl İstanbul'da Fatih, Üçbaş ve İsmail Ağa medreselerinde Arapça ve Kur'an'a ait çeşitli dersler okudum. Yatılı okudum. O dönemin çok meşhur hocaları dersleri-mize geldiler. Meşhur Mahmut Efendi, Abdullah Vanlıoğlu da oradaydılar ama onlar bizden ileriye. Onların bir kısmı ders veriyordu. Onlar bizden yaşı idiler, aramızda belki 7-8 yaş fark vardı.

Ben, 1958 yılında İstanbul'dan askere gittim. Askerliğimi Bandırma'da yaptım. 1960 ihtilaline iki - üç ay kala terhis oldum ve tekrar İstanbul'a geldim. 60 ihtilali olunca İstanbul'da daha fazla kalamadım. Yine tahsil için Kayseri'ye geçtim. Orada da eski âlimlerden Osman Efendi vardı onda okudum. Kayseri'de altı ay gibi kısa bir süre kaldım. Yine aynı yıl içinde, 1960 içinde Arzular'a, köyüme döndüm.

Köyde Kur'an kursu açarak çocukları okutmaya başladım. Fakat baktım ki Kur'an kursunda benim daha önce okuduğum derslerle öğrencilerle her türlü derisi vermek mümkün değil. Bunun üzerine Trabzon'un Of ilçesine gittim. Orada iki yıla yakın tekrar ders gördüm. Meşhur alim, Allah rahmet etsin Hacı Dursun Efendi'de okudum. Of'ta okuduğum yıllarda yine meşhur âlim Mehmet Aşık-kutlu Hocadan da ders aldım. İki sene sonunda Hacı Dursun Efendi bana icazet verdi. Hacı Dursun Efendi'den icazet, yani diploma aldıktan sonra Diyanet onayı ile 1962 yılında Arzular Kur'an kursunu resmen açmış oldum. Zaten, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın açmış olduğu sınava girerek 1962 yılında vaizlik diploması almıştım. Bu kursta çok talebe yetiştirdik, hafız yetiştirdik Türkiye'nin her tarafına yayıldı hizmet ettiler. Ben talebelerimi bağnaz bir şekilde, dar bir kalıp içinde yetiştirmedim. Geniş ufuklu yetiştirdim. Onlar da hem ilim hayatında, hem mesleklerinde, hem de içtimai hayatta başarılı oldular. 1962 yılında Arzular Kur'an

kursunu açtığımızda o zaman kadro yoktu, fahri olarak görev yapıyordum ancak 1966 yılında kadrolu din görevlisi oldum.

OLAY: Of'taki Hocanız Hacı Dursun Efendi'nin Bediüzzaman Hazretleri'ne ait hatıra-sını anlatır mısınız Hocam.

MEHMET DEVRAN HOCA: Of'taki hocam Hacı Dursun Efendi -Allah rahmet etsin- şöyle bir hatırasını bize anlat-

mıştı. Hacı Dursun Efendi talebe iken, İstanbul'da Süleymaniye medreselerinde okurken, o zaman Merhum Bediüzzaman Hazretleri'nin İstanbul'a geldiğini ve kaldığı handaki odasının kapısına "Burada her suale cevap verilir, fakat sual sorulmaz" yazdığını işitir. Hacı Dursun Efendi diyor ki, "Bu benim izzetime dokundu. Bu nasıl biridir. Bir âlim geldi İstanbul âlimlerine meydan okuyor. Bunun üzerine ben de öyle zor sualler hazırladım ki, altından çıkmak mümkün değil. Gittim bu zor soruları Bediüzzaman Hazretleri'ne sordum. Ama, sorularına öyle cevaplar verdi ki o zaman anladım onun ilmi ilm-i ledündür. Okumayla, çalışmayla olan değil, Allah'ın lütfu olan bir ilimdir. Vehbi ilimdir" Hocamız Hacı Dursun Efendi, bu olaydan sonra Bediüzzaman'ın kitapları olan Risale-i Nurları okuduğunu söyledi ve Osmanlıca Risale-i Nurlar kendisinde zaten vardı.

OLAY: Of'da Mehmet Aşık-kutlu Hoca'dan da ders alan 30 Kişiden biriydiniz. Bu Nasıl Oldu?

MEHMET DEVRAN HOCA: Mehmet Rüştü Aşık-kutlu Hoca, -Allah rahmet etsin- "Aşere" dersi hocasıydı. Aşık-kutlu Hoca; "Aşere — Takrib" üzerine Türkiye'de tek âlimdi. Bu ilim kaybolan bir ilim idi. Bunun üzerine Diyanet İşleri Başkanlığı bu ilmi canlandırmak istedi ama Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye'de o dersleri verecek kimseyi bulamadı. Ve bu dersi vermesi için Trabzon'un Of ilçesinin Uğurlu — Çıfaruksa köyünde ikamet eden Mehmet Rüştü Aşık-kutlu Hoca'ya bu dersi vermesi için teklifte bulundular.

Aşık-kutlu Hoca da teklifi kabul etti.

Diyanet İşleri Başkanlığı, tüm Türkiye'den seçtiği 30 din adamını Uğurlu'ya gönderdi. Aşere — Takrib ilmi unutulmasın diye. Gümüşhane'den de ben gittim. O zaman Aşık-kutlu hoca ile haşır neşir olduk. Melek gibi bir adamdı. Keramet sahibi bir insandı. Biz orada kaldığımız müddetçe camide 3 kişiye vaaz ettirirdi, onlardan biri de bendim, biri Yozgat Müftüsü, diğeri de Erzurum'da müftü yardımcısı bir zattı.

Refah Partisi'nden, 5 Doğru Yoldan, 5'de ANAP'dan il encümeni vardı. Ben, bir toplantıda Süleymaniye mahallesi yolu üzerinde bulunan ve İl Özel İdaresi'ne ait olan halıcılık okulunun Kur'an kursu yapılmak üzere Diyanet Vakfı'na devredilmesi teklifini yaptım. Halıcılık okulu çok faal çalışmıyordu. Gayem bu binada Kur'an kursu açılması ve hafızların yetişmesi idi. Arkadaşlarımın tamamı beni desteklediler. Vali Ayhan Bey de onayladı ve böylece Gümüşhane, bugüne kadar Kur'an kurslarına hizmet veren bu binayı kazanmış oldu. Orada

Ahzab'ı okudum ve hâlâ okurum. Allah rahmet etsin, Allah şefaatine nail eylesin.

OLAY: Hocam, bugün İslam'ın yaşanırılığı noktasında istikamet ne olmalı? Bu konuda neler söylersiniz.

MEHMET DEVRAN HOCA: İslam'da dinî hükümlerin dayandığı kaynaklara "edille-i şer'iyye" denir. Bu kaynaklar dört tanedir: (Kur'an, sünnet, icma-i ümmet ve kıyas-ı fukaha)

Kur'an asıl kaynağımızdır. Kur'an İslam'ın anayasasıdır. Her meselede işin aslını söyler, fakat nasıl olacağı konusu Peygamberimizin sünnetleri ile anlaşılır ve öyle tatbik edilir. Sünnetlerden de anlaşılmayan bir konu varsa icma-i ümmetle, âlimlerin kıyasları ile anlaşılır. Kur'an'da Allah (c.c.) namaz kılın diyor, zekat verin diyor ama namazın ve zekatın teferruatı sünnetlerden ve mezheplerin uygulamalarından anlaşılır. Yani, Peygambersiz Kur'an'ı anlayamayız. Onun için de Peygambersiz Kur'an ve İslamiyet olmaz. Çünkü; Kur'an'ı bize en doğru, en güzel öğreten, ders veren Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.v.) dır. Kısaca; bugün İslamiyet'i istikamet üzere yaşamının dört dayanağı vardır: "Kur'an, sünnet, icma-i ümmet ve kıyas-ı fukaha"

OLAY: Hocam; gençlerimize örnek olsun diye soruyorum günlük uyguladığınız programınız nedir?

MEHMET DEVRAN HOCA: Her gün, namazlarımı vaktinde kılarım. Gücüm yettiği kadar Kur'an'dan okurum. Hadis kitaplarından okurum. Fıkıh kitaplarından okurum. Günde en az üç dört saat bu kitaplarla meşgul olur okurum, bazen olur ki günlük okumalarım 8 saati bulur.

OLAY: Hocam, son olarak Gümüşhaneli anne babalara ve gençlere tarsiyeleriniz neler olur?

MEHMET DEVRAN HOCA: Küçük yaşlarda çocuklarımızı İslam'a, namaza, ibadetlere alıştırmamız lazım. Yoksa büyüdükten sonra bu çok zor oluyor. Ama küçük yaşta alıştırsanız namaz ona zevk verir. Allah'ın emirlerine uyup Allah'ın nehyettiği şeylerden, haramlardan kaçınmamız gerekiyor. İslamî bilgiler, iman, ibadet, namaz, oruç v.b. bunlar farz-ı ayndır. Yani her Müslüman tarafından bilinmesi ve yapılması gereken şeylerdir. Allah'ın emirlerini hem yapıp, hem de çevremize de anlatacağız. Haram lokma yemeyeceğiz. Yediğimiz, içtiğimiz helal rızık olmalı. Bu anlayış içinde her anne ve baba çocuğunun yetişmesine ihtimam göstermeli ve kendileri de ebeveynler olarak öncelikle Allah'a iyi bir kul olmalıdırlar. Herkes namazını kılmalı. Namazdan kurtuluş yok.

OLAY: Mehmet Devran Hocam; ağzımıza sağlık, bizi kırmayıp, röportajımıza, sohbetimize katılıp sorularımızı cevaplandırdınız. Çok teşekkür ediyoruz.

MEHMET DEVRAN HOCA: Ben de sizlere, Gümüşhane Olay Gazetesi ailesine teşekkür ediyorum. Ve sizler aracılığı ile bir kez daha Gümüşhaneli hemşerilerime selam ve dualarımı gönderiyorum.

Röportajın tamamını izlemek için karekodu okutunuz.

Burada 5 ay gibi bir süre ders aldık.

OLAY: Dün de bugün de pek çok Gümüşhanelinin, özellikle dinî konularda kafalarına takılan soruları size sorduklarını, adeta sizden fetva istediklerini duyuyoruz. İnsanların sevgi ve güvenini kazanmak çok güzel bir şey, öyle değil mi Hocam?

MEHMET DEVRAN HOCA: Genellikle Kemaliye Camisi'nde namaz kıldığım için orada namaz öncesinde veya sonrasında karşılaştığımız vatandaşlar, ayaküstü de olsa sorular sorarlar ben de onlara yardımcı olurum. Vatandaşların bana sorduğu sorulara Kur'an-ı Kerim'in ışığı altında hadis ve icma-i ümmet doğrultusunda cevaplar vermeye çalışıyorum. Elhamdülillah, Gümüşhaneli vatandaşlarımızın dün de bugün de şahsıma olan güvenleri ve sevgileri devam ediyor. Ben de onları Allah için çok seviyorum, hepsinden Allah razı olsun.

OLAY: Hocam; il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği yaptığınız yıllarda da hayırlı hizmetlere hep vesile oldunuz. Özellikle iki eser çok önemli. Bu konuda da bilgi verir misiniz?

MEHMET DEVRAN HOCA: Allah rahmet etsin Vali Ayhan Çevik Bey zamanında ben il genel meclis üyesiydim. O dönemde, hatırladığım kadariyle 5

çok hafızlar yetişti. Bina hâlâ Kur'an kursu hizmetine devam ediyor.

Benzer bir çalışmamızda Merhum Mustafa Canlı zamanında oldu. Mustafa Canlı Bey'in döneminde belediyede görev yapan diğer meclis üyesi arkadaşlarımı da ikna etmek suretiyle Gümüşhane Oltanbey Mahallesi'nde yapılan külliye'nin de inşasına vesile olduk. Belediyeye ait arsayı Diyanet Külliyesi yapılmak üzere Diyanet Vakfı'na tahsis ettik. Şu anda Türkiye'nin çok örnek bir külliyesi oluyor.

OLAY: Hocam, sizin, seyahatlerinizde hep Kur'an'ı hatim etme ile meşgul olduğunuzu duyduk. Örneğin otobüsle İstanbul'a giderken yolda Kur'an'ı hatmettiğinizi duyduk.

MEHMET DEVRAN HOCA: Evet, İstanbul'a gittiğimde otobüste uyumazdım. Gümüşhane'den İstanbul'a kadar otobüs içinde bir hatim okuyordum. Ankara'ya gittiğim zaman da aynı şekilde yine bir hatim indiriyordum. Bugüne kadar yaptığım hatimlerin sayısı aklımda değil. 4 günde bir hatim yaptığım zaman oldu, 15 günde hatim yaptığım zaman oldu, ama toplam ne kadar hatim yaptığımı şu anda hatırlayamıyorum.

OLAY: Devran Hocam; dini kaynak kitaplardan çok okuyorsunuz, kütüphanenizde de çok kaynak kitap var. Bu konuda neler söyleyeceksiniz.

MEHMET DEVRAN HOCA: Bugüne kadar okuduğum kitapların sayısını bilmem mümkün değil. Çok kitap okurum, hâlâ okuyorum. Arapça olanlar dâhil çok çeşitli tefsirler okudum. Risale-i Nur tefsirini özellikle her zaman okuyorum. Risale-i Nur tefsiri daha çok iman hakikatlerini anlatan tefsir olduğu için onun yeri diğerlerinden başka. Risale-i Nur'un önemini bildikleri için Diyanet İşleri Başkanlığı da basmaya başladı. Biliyorsunuz Bediüzzaman Said Nursi'nin eserlerinden Sözler, İsharatül İcaz, Mesnevi Nuriye, Mektubat, Uhuvvat risalesi gibi eserler Diyanet tarafından basıldı. Ben ilim adamı olarak çok âlimlerin kitaplarını okudum ve okumaya da devam ederim. Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevi Hazretleri Gümüşhanemizin büyük zenginliği. Gümüşhanevi Hazretleri'nin de kitaplarını okudum. Eserleri kütüphanemde de var, çok fazla istifade ettim. Ramiz ül Hadis'in tamamını okudum. Levamî'ül Ukul ve Mecmuat'ül

Göbek Elması Osmanlı Saraylarına Gönderildiği Günleri Arıyor ELMA HASADI BAŞLADI

Bir zamanlar Osmanlı saraylarına meyve gönderen şehirlerden olan Gümüşhane'nin Torul ilçesinde elma hasadı başladı. Yüksek ağaçlarda merdiven yardımıyla güçlükle toplanan elmalar özenle istifleniyor.

Osmanlı Dönemi'nde saraylara kadar gönderilen ve 1. Dünya Savaşı sırasında Ruslar ve Ermeniler tarafından büyük bir kısmı yok edilen Torul elma bahçelerinde hasat mevsimi yaşıyor. Rengi, biçimi, tadı, kokusu birbirinden farklı olan 24 çeşit elmanın yetiştiği Torul'da en çok bilinen ve sevilen, dayanıklılığı nedeniyle de en çok tercih edilen 'Göbek' elmasının hasadı devam ediyor.

"Daha dayanıklı olması için zamanında hasat etmek önemli"

Torul ilçe merkezinde babadan kalma meyve bahçesinde elma hasadı yapan Kemal Yalçın, Torul ilçe merkezinde elma hasadının ekim ayı ile birlikte başladığını belirterek, "Daha geç kalırsa kar ve kış mevsimi nedeniyle donma riski olur. Bir de dalında çok fazla bekletilirse erken bozulur. Daha dayanıklı olması için zamanında hasat etmek önemli" dedi.

"Göbek elması Gümüşhane'ye mahsus bir elma"

Göbek elmasının Gümüşhane-

ne'ye mahsus ve özellikle Gümüşhane'de yetiştirilen bir çeşit olduğunu ifade eden Yalçın, "Eskiden çok yaygındı ama şimdi çok kalmadı. Bahçemizde de çok eskiden dikilmiş yaşlı göbek elması ağaçlarımız var. Göbek elmasının yanında alyanak, Amasya misketi, golden, starking çeşitleri var" diye konuştu.

Elma toplamanın zorluklarını da anlatan Yalçın, "Zorlukları var ve tehlikeli bir iş. Dikkatli olmak lazım. Acemi olanlar 'alacak' diye tabir edilen ucu çatallı bir yapı kullanılarak yerden toplanır. O çok zaman aldığı için merdiven kurup öyle topluyorum. Onun da riskleri var. Merdiveni sağlam dala koymak lazım, dönebilir. Özellikle elma meyvesi ağır olduğu için dal sarkık olabilir, merdiveni oraya koyarken bunu da hesaba katmak lazım. Düşme tehlikesi geçirebilirsiniz" ifadelerini kullandı.

"Göbek elması aylarca dayanabiliyor"

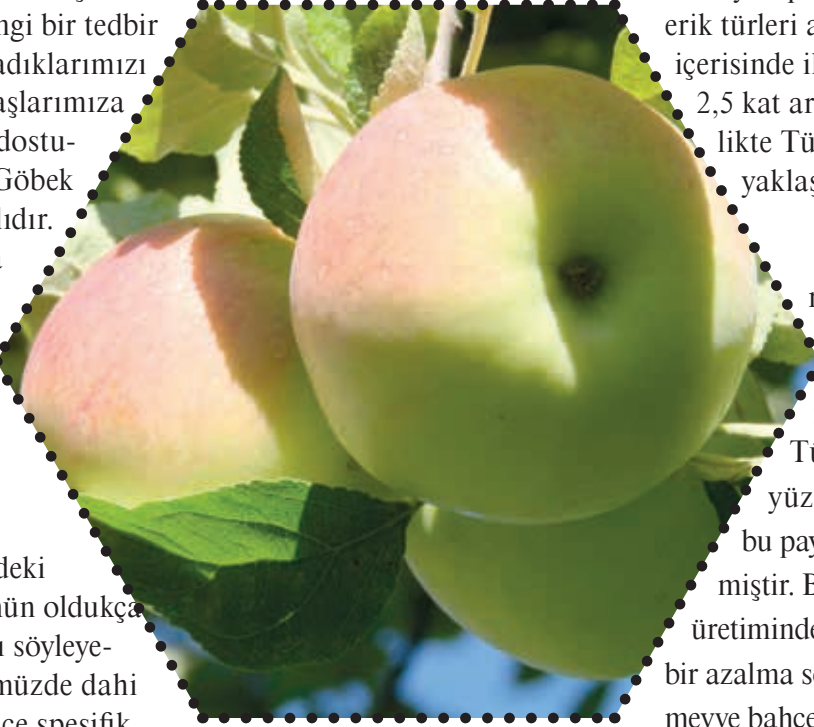
Son yıllarda don vakasından dolayı fazla elma olmadığını,

eskiden çok elma olduğunu hatırlatan Yalçın, "Bu yıl biraz daha iyi. Korunaklı, soğuktan etkilenmeyen ağaçlarda daha çok oldu. Profesyonel olarak elma yetiştiricisi olmadığımız için don olayına karşı herhangi bir tedbir de almıyoruz. Topladıklarımızı buraya gelen arkadaşlarımıza veriyoruz. Eşimize dostumuza dağıtıyoruz. Göbek elması çok dayanıklıdır. Ağaçlar çiçek açana kadar aylarca dayanabiliyor. Hiçbir şekilde ilaç kullanılmıyor. Tamamen organik elmalar" şeklinde konuştu.

Gümüşhane ilindeki meyvecilik kültürünün oldukça eskilere dayandığını söyleyebiliriz. Hatta günümüzde dahi Gümüşhane denilince spesifik olarak elma yetiştiriciliği yapılan bir belde akla gelmemektedir. Bu ilde Türkiye standart elma çeşitleri arasında yer alan çeşitler bile bulunmaktadır. Fakat bugün bu ilimizin meyveciliğinin genelde eskiye oranla gerilemekte olduğunu görmekteyiz. 20 yıl kadar önce Gümüşhane'deki elma üretimi, tüm meyve üretiminin takriben yüzde 70'ini, yumuşak çekirdekli meyve üretiminin ise yüzde 95'ini oluşturmalarına rağmen bugün bu ilin elma üretimi toplam meyve üretiminin ancak yüzde 49'unu ve yumuşak çekirdekli meyve üretiminin ise yüde

74,5'ini meydana getirmektedir. Gümüşhane çok eski bir yerleşim alanı olması yanında meyvecilik tarihinde de en az yerleşim tarihi kadar eski olduğuna ina-

nılmaktadır. Ancak bugün bazı sebepler yüzünden meyvecilik modern manada bir gelişme göstermemiş, hatta eskiye oranla Gümüşhane meyveciliğinde bir gerilemeden söz edilmektedir. Bu inanış gerçek manada böyle olmamakla birlikte, Türkiye veya daha geniş manada meyveciliğine ayak uydurmadığından söz etmek daha yerinde olur. 1970 ve 1987 yılları arasında 17 yıllık bir zaman diliminde ülkemizde toplam meyvecilik bakımından oldukça büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Yüzde 85 ülke çapında artış gösterirken bu artış Gümüş-

hane'de yüzde 24 olmuştur. Böylece Gümüşhane'deki meyve üretimindeki artışın Türkiye üretiminin çok gerisinde kaldığı sonucuna varabiliriz. Artıştaki en büyük payı kiraz, vişne ve erik türleri almıştır. Aynı dönem içerisinde ilin kayısı üretimi 2,5 kat artmış olmakla birlikte Türkiye kayısı üretimi yaklaşık 4 kat artmıştır.

Gümüşhane yetiştiriciliği yapılan diğer bir meyve türü de duttur. 1970 yılında ilin dut üretiminin Türkiye üretim payı yüzde 0,44 iken 1987'de bu payı yüzde 0,65'e yükselmiştir. Bu dönemde Türkiye üretiminde ise yüzde 20'lik bir azalma söz konusudur. Eski meyve bahçelerinde oldukça fazla mahalli elma ve armut çeşitlerine rastlanmaktadır. Bu çeşitleri mahalli adları ile şöyle sıralayabiliriz. Bugün ise bu çeşitler önemini kaybetmiş durumda olup, standart bir üretime geçme düşüncesi ile bu güzel elma çeşitleri yerine şimdi (starking) ve (golden) gibi yabancı cinslerin yetiştirme yoluna gidilmiştir. Bu gidişle belki de gün geçtikçe bu güzel elma çeşitlerinin adları bile unutulacak üzüntüsünü yaşamaktayız.

HABER:İBRAHİM ÖZDEMİR

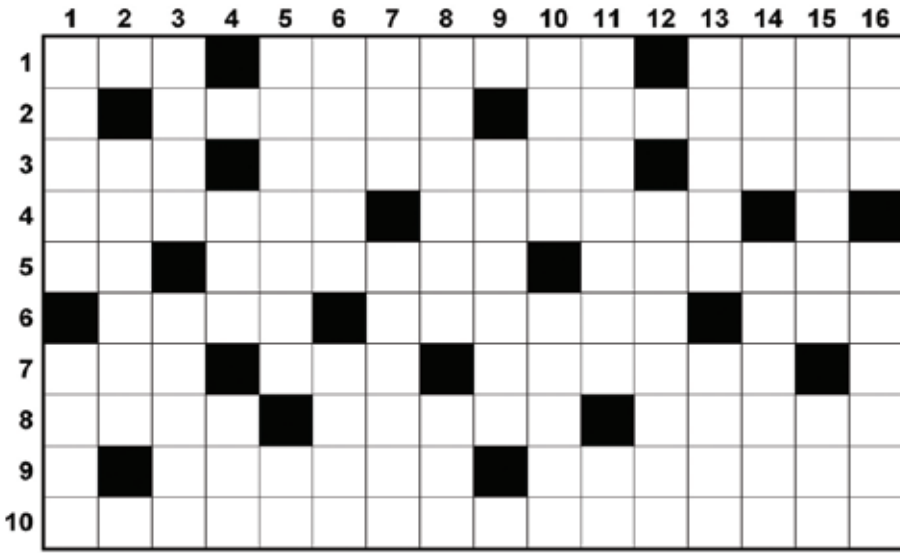

GENÇLER BULMACA

Otsu bir bitki Bir devlet	Aşı boyası Tembellik	Ara uzaklık Denizin kabarması	En alt ve en üst sınır	Verme, ödeme Padişah	Ek süre, mehil Bir halk oyunu	Doğum hemşiresi Mutsuz, talihli Arma	İçerme	İrin birikimi Çorba kabı	Damar sıvısı Yasa dışı kazanç	Kesim	Hiç olmazsa Bir kan grubu Sanat öğreticisi	Resimdeki Ünlü
Büyük karavana Yazıklar olsun			Davranış Derecesi yükselme				Ayağın alt yüzü Seslenme sözü			Kuran'ın bölümleri Alın yazısı		
		Dinlence Sipersiz başlık			Telefon takardısı Korkma ve şaşma sözü		Küçük kale			Taşı Eksik gösteren sayı		
Terek Örme yelek		Gönül ayartıcı Kara humma				İş bırakımı		Bir toplu tabanca Çap				Bir lamba türü
				Seyircileri coşturan Namaz çağrısı			Tibet sığırı		Plastik su şişesi Salahiyetli		Ansızın, birdenbire	
Bir atımlık barut Blucin kumaşı			Kötü Avlanmayı seven					Uyarıcı Mikroptan anmış			İlaç, deva Bir tür kömür	
		Örem, nema Sıvı ilaç			Zulmeden						Afrika antilopu Kalender	
Kapaklı kap	Sarkık, dantel gösteri Yolcu otomobili			Öğütücü diş Amerikan pamuğu						İnce alay Evliya, veli		
		Gönölden sevilen Soluk borusu							Ahlaki Bir gemi elemanı			Elek yırtmaçı
Şalvar bağı	Bundan böyle Harç mülkemesi				Yakın arkadaş	Zamanı gösterir					Gümüş'ün kısaltması İtalya halkından	
			Yansıma, yankı Diş taşı								Kar fırtınası Peru'nun başkenti	
Kanıtlama Bir tembih sözü						Su kabağından maşrapa	Bir onay sözü Mesaj	Şalvarın takma adı	Kapsız yorgan Süreklilik, kalıcı		Cilt Damıtma kabı	
		Çin hakani Tahta ayakkabı			Soylu Herkes				Açık, apaçık Çukur yer			İshal, sürgün
Bir masal kuşu	Limonluk Binada, daire			Kutusu olan Cet				Ardıl Sahip		Bir devlet Mitolojik bir çalgı		
			Yemek Araba okunun ekşeni			Serilmiş, yayılmış Kimya'da, Radyum			Güneş odası			
Doğa Resim çeker					Böbrek taşı		Eğri bügü			Bir halk oyunu		
												Baş papaz

kare bulmaca

SOLDAN SAĞA : 1) Başkaldıran, isyan eden. -Yansız, tarafsız. -Bir renk. 2) Bir dili bütün ayrıntıları ile inceleyip, kurallarını belirten bilim. -Araştırıp bulma, sağlama, elde etme. 3) Telefon konuşmasında kullanılan seslenme sözü. -Güreşte bir oyun türü. -İstemeyerek ve bilmeyerek yapılan yanlış, kusur. 4) Yüzgeçleri dikenli ve zehirli bir çeşit çarpan balığı. -İri taneli misket üzümü. 5) Yarı memnurluk anlatan bir söz. -Bir toplulukta çalışan insanların her biri. -Üzeri meşin, halı gibi şeylerle kaplanmamış olan eyerin tahta bölümü. 6) Kalımla geçen, kalıtsal. -Güncel, şimdiki. -Sahip. 7) Deha sahibi kimse, dahi. -Güneş doğmadan önceki alaca karanlık. -Uyuşma, mutabakat. 8) Hitler yanlısı. -Yönetimsel. -Ateşi canlandırmak için kullanılan ve açılıp kapandıkça içindeki havayı üfleyen araç. 9) Ham madde işlenerek yapılan her türlü mal. -Ağaç, demir gibi şeyleri kesmeye yarayan, genellikle üçgen biçiminde dişleri olan, dar ve uzunca çelik araç. 10) Yalan dolanla gizlice kötü iş görmek.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1) Tehlikeli, sarp ve zor geçit. -Kişilere verilen ilk ad, küçük ad. 2) Dilekçe eki. 3) Rusların ünlü destanı. -Bile bile en kötü, en ahlaksızca davranışlarda bulunan, aşağılık, soysuz. 4) Kulağın duyabildiği titreşim. -Açıkça belirtilmeyen, dolaylı olarak anlatılan şey. 5) Bir tür yapay reçine. -Evcil olmayan hayvanları vurma ya da yakalama işi. 6) Tespihlerin baş tarafına geçirilen uzunca parça. -Aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü. 7) Zilli bir kasnağa geçirilmiş kursak zarından oluşan vurmali bir çalgı. -Gemilerde küçük makara. 8) Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak. -Tanrı tanımaz. 9) Ağırılık sıfırken yatay duran bir kaldıraç koluna dik olarak tutturulmuş bir ibrenin sapmasıyla kütleleri tartan araç. 10) Mercanların bir araya toplanması ile oluşmuş, halka biçiminde adacık, mercan ada. -Bir kümenin her elemanı veya bir çokluğu oluşturan varlıkların her biri, birim. 11) Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay, yıkım. -Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut. 12) Milyonlarca yıldızdan, yıldız kümelerinden, bulutsu ve gaz bulutlarından oluşmuş, saman yolu gibi bağımsız uzay adası. 13) Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü. -Tarafsız, yansız. 14) Mesafe. -Ses titreşimlerinin yükselip alçalması, ton. 15) Renkli cam parçalarından oluşan, saydam pencere süslemesi veya resim. -Yapay reçine verniği ve tutkal üretiminde kullanılan temel gereçlerden beyaz, billursu toz. 16) Yapma, etme. -İyice dövülmüş buğdayın etle birlikte uzun süre kaynatılmasıyla yapılan bir yemek.

sudoku bulmaca

KOLAY

1	3			6	7		8	
		7						9
4		9		2	8	7		1
7			8			9		5
	5	8			6	1		2
			4					
	4					8	1	
					1			6
9		6				2		

ORTA

ZOR

2	5	9	4	8				
4		3		6		7		
3					1	2		
	8							1
	2			7		8		
		8	1				7	
6		2				3	9	

		2				6	8	
				3		7	5	
				8			1	
			4			1		
		5				4		
	8		7	2				5
6					2	3	7	
5		4		7				
		3		9				

Soldan sağa ve yukarıdan aşağıya dokuz kareden oluşan **SUDOKU**, kendi içinde de dokuz karelik bölümlere ayrılmış durumda. Bu karelere 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştiriyorsunuz. Amaç tüm kareleri doldurmak! Ancak, kutuları öyle bir doldurun ki her satır, her sütun ve her 3 x 3'lük kutuda 1'den 9'a kadar olan her rakamdan birisi olsun.

CHESTER PROJESİNDE GÜMÜŞHANE-TİREBOLU 'TURUK-I HADİDİYE' (DEMİRYOLU) HATTI

S. Vedat Karaarslan
Arkeolog- Elektronik
Mühendisi (MSc.)

Osmanlılarda demiryolu kavramı ilk yıllarında 'Hulût-i ha-dîdiye' ve yol anlamında 'turuk', demir anlamına gelen 'hadidiye' nin birleşimi olarak 'demiryolu' 'turuk-ı hadidiye' veya Fransızca 'fer' 'demir' 'chemin' 'yol' anlamına gelen 'şimendifer' adı ile daha sonraki dönemlerde ise öz Türkçe bir kelime olan 'demiryolu' ile anlam kazanmış bir kelime olarak ilk demiryolu inşaatını başlatan odasının duvarında asılı olan Londra-Manchester şimendiferi resminin altındaki İngilizce yazıyı tercüme ettirdiği Dr. Şpitser'e Padişah Abdülmecid'in 'kendi memleketimde de tren yollarını görmek isterim' diyerek başlatmıştı. Abdülmecid ile özel doktoru Şpitser arasında demiryollarının Osmanlı Devleti'nde nasıl inşaa edileceğinin iktisadı üzerine uzun bir konuşma geçer. [1]

Daha sonra Osmanlı tahtına geçen kardeşi güreşçi ve avcılıktan hoşlanan Padişah Sultan Abdulaziz, Rumeli Demiryolu yapılırken Topkapı Sarayı Bahçesinden geçecek bir projeye karşı çıkanlara karşı 'Memleketime demiryolu yapılsın da isterse sırtımdan geçsin, razıyım' cümlesinde anlam bulan bir stratejiye dayanan ifade kullanmıştı. [1]

İpek Yolu'nun Doğu Karadeniz kıyılarındaki önemli kent limanlarından Osmanlı IV. Ordusunun karargâhı olan Erzincan'a doğru dağlık araziden kaynaklanan askeri malzemenin gönderilmesini kolaylaştıracak demiryolu inşasındaki gecikmeler, esas olarak Rusya'nın 1829 ve I.Dünya Harbi'nde olduğu gibi Osmanlı'nın doğu sınırlarından girerek Kars gibi illerden Erzurum ve Erzincan düzlüklerine ulaşarak Gümüşhane üzerinden Karadeniz limanlarına ulaşımını daha stratejik ve hızlı hale getiriyordu.

Bu stratejik öneme binaen Ruslar, Osmanlı döneminde birkaç anlaşmaya Karadeniz'e yapılacak bir demiryolu inşasını engelleyecek maddeler koydurmuştu. I. Dünya Savaşı sırasında Trabzon valisi Cemal Azmi Bey tarafından Ham-sikö'ye kadar uzatılma çalışmaları

başlatılan bir dekovil hattını işgal sırasında ihya ederek Trabzon Limanına gemilerle getirdikleri silahları Torul'a kadar taşıyıp aşamadıkları Harşit Çayı'nın vadisine kuzeyden girip kıyı karayolundan ulaşamadıkları Tirebolu'yu da işgal etmek üzere çalışmalara başlamışlardı. Ancak bu çalışmalar Rusların bölgeden çekilmesi ile akamete uğramış, Rusların çekilmesi üzerine bu dar hatlı dekovil güzergâhının rayları halk tarafından iki üç yıl içinde kaçırılıp satılmıştı.[2]

Gümüşhane- Tirebolu güzergâhı denizden yüksekliği Gümüşhane'den 1227 rakım ile başlayan, Torul'da 1000 metre yüksekliğe bir eğim ile inen ve Kürtün'ün batısından itibaren ise 500 metre rakıma kadar incek bir vadi içinden bir zamanlar Gümüşhane'ye madenlerin nakli ve iktisaden bağlı olarak 'Zeamet-i Kürtün' içinde bir liman kenti olan 'Vadinin Karadeniz ile vuslata erdiği' Tirebolu'daki limana uzanacak bir demiryolu projesi Rumeli Demiryolları Mühendisi Alman Wilhelm von Pressel tarafından 1872 yılında hazırlanan 550 Km uzunluğundaki 'Tirebolu-Gümüşhane-Erzurum-Eleşkirt' hattıydı.

CHESTER PROJESİNDE 'TURUK-I HADİDİYE' HATLARI

Bağdat Demiryolları Başmühendisi Wilhelm von Pressel'in bu hat üzerinde bulunan Gümüşhane-Tirebolu hattı daha sonraki yıllarda yapılması düşünülen ve 1911 yılında Osmanlı parlamentosuna sunulan ve 9 Nisan 1923 tarihinde TBMM nin 206 kişinin katıldığı ve 185 lehte, 11 aleyhte ve 10 'müstenkife' (çekimser) olarak [3] onayladığı ancak hiçbir zaman uygulanmayan Chester Projesi kapsamındaki planlara Gümüşhane - Ardasa (Torul)-Tirebolu güzergâhı olarak Doğu Karadeniz sahillerine uzanan iki demiryolu güzergâhından biri olarak girmişti. [4]

Türkiye Büyük Millet Meclisi görüşme tutanaklarında kendi standartlarına uygun olduğu için Rusların arkasında olduğu dar hat olarak planlanan demiryolunun stratejik yönden zaafiyeti vurgulanarak proje kapsamına geniş hatların projeye sonradan ilave edilmiş

olduğu, demiryolunu inşaa edecek Amerikan-Kanada şirketinin proje kapsamında ilk 20 yıl için gümrüksüz kömür ithal edeceği, projenin toplam bedelinin 400 milyon lira olduğu, taşıma tarifleri sonucunda trenin uğramadığı iller için sebze fiyatlarında rekabetin bozulacağı ve imtiyaz süresi olan 99 yılın çok uzun olduğu gibi hususlara değinilmişti.

Chester Projesinin 400 Milyon Lira olan proje maliyetinin inşaa edilecek toplam 4400 Km lik hat uzunluğuna göre kilometre başına ortalama maliyeti 1923 yılındaki değere göre 90.900 Lira tutmaktaydı.

Bu ortalama değerden 85 Km lik [5] Gümüşhane-Tirebolu hattının toplam proje maliyeti 1923 fiyatları ile 7.726.500 Lira tutmaktaydı. 1923 yılında 1 gram altının değeri 0.665 \$ etmekteydi. Bunun bugünkü para ile 0.665 \$ değeri 0.665x 7.86 TL = 5,229 TL eder. Proje bedeli olan 7.726.500 TL / 5.229 TL = 1.477.433,543698604 gram altın = 1477,43 Kg altın tutar. Bu miktarın bugünkü değeri ise 695.871.199 TL = 88.533.231 \$ eder. [6]

Sonuç olarak özetle 99 yıllığına Türkiye'yi nüfuz altına alacak Chester Projesi uygulansaydı; Gümüşhane-Tirebolu demiryolu hattı 1923 yılındaki 1477 Kg

altın karşılığının proje birim ortalama kilometre başına düşen günümüzdeki altın gram fiyatları karşılığı olarak toplam 88.5 Milyon dolara mal olması gerçekleşecekti.

Bu değere Chester Projesi içindeki ortalama değerden ulaşılmışken yol üzerindeki tünel, viyadük, köprü, sanat eserlerinin maliyeti projeyi uygulayacak firmanın imtiyaz sözleşmesi kapsamında elde edeceği kazanımlar (demiryolunun 40 Km etrafındaki alandan bedelsiz kullanım hakkı, ilk 20 yıl vergisiz kömür ithalatı, yeraltı kaynaklarının imtiyazının verilmesi...vs) düşünüldüğünde günümüz şartlarına göre değerlendirildiğinde yapılacak yatırımın karşılığında elde edilecek 99 yıllık imtiyaz, ABD nin Türkiye'ye Lozan Antlaşma görüşmeleri devam ederken Musul'un Türkiye'ye verilebileceği ihtimaline karşı Osmanlı kaynaklarına 99 yıllığına 'nüfuz' etme karşılığı (!) olarak projenin bu güzergâhındaki değerinin buna göre değerlendirilmesi gerekir.

Chester Projesinin neden uygulamadığına gelince;

Projenin uygulaması için kurulan Ottoman American Development Company şirketineki iç çekişmeler ve Amerikan sermayesinin projeye ilgisizliği gibi hususlar ortaya çıkınca Türk Nafia Vekaleti uzun bir bekleyişten sonra 18 Aralık 1923 tarihinde şirkete Chester imtiyazının iptal edildiğini yazı ile bildirir. [7]

ARKEOTEKNO

[1] Sultan Abdülmecid ile doktoru Şpitser arasında resmin altındaki yazısının tercüme edilmesinden sonra şu konuşmalar geçer.

Abdülmecid: Böyle işler için lazım olan paranın hazine-i hükümetten verilmesi pek zordur. Avrupa'da olduğu gibi burada da hususi (özel) şirketlerin teşekkül

etmesini şayanı temenni ederim.

Şpitser: Ben de cevaben bu gibi teşebbüslerde münferit kimselerin serveti, hükumete itimad ve emniyet şartı aslı olduğunu, herkesin, kemali itimad ile me'mul ettiği üzere emvalin masuniyeti hakkındaki fermanları sayesinde serveti umumiyenin bir kaç sene içinde artmış olduğunu, Zatı Şahanelerinin hubbi adaletlerine karşı perverde edilen itimadın bu gibi teşebbüslerin kuvveden fiile iysali için bir dereceye kadar hükumete de şamil olması lazım gelir.

Abdülmecid: Emin olunuz, bu itimadı hasıl etmek için tarafımdan her şey yapılacaktır. Zamanı saltanatımda kimsenin emvali meşruasına tecavüz edilemez. Yalnız bizim bankerlerimizde menafii • umumiye namına ittihad müslüman ahalimde ise çalışmağa heves yoktur. Bankerlerimiz öteden beri sermayelerini paşalarına faizle vermeye alışmışlardır.

(Kaynak: İstanbul Ansiklopedisi)

[2] Mustafa Reşit Tarakçıoğlu Hayatı, Hatıratı, Trabzon'un Yakın Tarihi ve Yassıada Mektupları, Hikmet Öksüz, Veysel Usta, Serander, 2018

[3] Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, C. XXV, No 4 (Aralık 1970), s. 294, 313.)

[4] <https://www.raillynews.com/2020/03/today-9-march-1911-chester-project-5/>

[5] http://www.spo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=3679&tipi=2&sube=10

[6] <https://altineuro.com/1923-altin-fiyati.html>

[7] <https://kebikcedergi.files.wordpress.com/2012/07/09can.pdf>

Kaynak: <https://www.arkeotekno.com/>

